

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

בפני כב' השופטת תמר בזק רפפורט

העותרים:

1. Human Rights Watch
 2. Omar Shakir - עומר שאקיר
- על ידי ב"כ עו"ד מיכאל ספרד ועו"ד סופיה ברודסקי

נגד

המשיבים:

1. שר הפנים
 2. רשות האוכלוסין וההגירה
- באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי), עו"ד מורן בראון

ידידי בית המשפט:

1. קרן צדוק אורבך
 2. ארגון שורת הדין
- על ידי ב"כ עו"ד ניצנה דרשן לייטנר ועו"ד אבי גז
3. הפורום המשפטי למען ישראל
- על די ב"כ עו"ד יותם אייל ועו"ד יפעה סגל
4. המכון לחקר ארגונים לא ממשלתיים
- על ידי ב"כ עו"ד מוריס הירש

פסק דין

1

2 עתירה כנגד החלטת שר הפנים שלא לחדש את אשרות השהייה והעבודה שניתנו למר עומר
3 שאקיר (להלן – העותר), בגין פעילותו ותמיכתו של העותר בפעילות חרם כנגד מדינת
4 ישראל.

5

6

עיקרי העובדות

7

1. העותר 2, אזרח אמריקאי, יליד 1985, משמש כמנהל נציגות העותרת 1, Human

8

HRW) Rights Watch (להלן – הארגון) בישראל, וזאת החל מחודש אוקטובר 2016.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

- 1 2. ביום 4.8.2016, פנה הארגון למשרד הפנים, בבקשה למתן היתר להעסקתו של
2 העותר כעובד זר מומחה. בקשה זו הועברה למתן חוות דעת משרד החוץ.
- 3 3. ביום 20.2.2017, נמסרה לארגון החלטת משרד הפנים לפיה נדחתה הבקשה, וזאת
4 על יסוד חוות הדעת שניתנה מטעם משרד החוץ. בהחלטה נכתב, כי בקשת הארגון נדונה
5 ביום 17.1.2017 בוועדה המייעצת לבחינת בקשות להעסקת עובדים זרים בענף המומחים.
6 כעולה מההחלטה, בחוות הדעת שהתקבלה ממשרד החוץ צוין כי מזה זמן רב שהפעילות
7 הפומבית והדו"חות של הארגון עוסקים בפוליטיקה בשירות התעמולה הפלסטינית, תוך
8 הנפת דגל "זכויות אדם" לשווא, ועל כן ממליץ משרד החוץ לסרב לבקשה. נוכח זאת,
9 המליצה הוועדה המייעצת לסרב לבקשה. המלצה זו התקבלה על דעת ראש רשות מינהל
10 האוכלוסין והוא אימץ אותה.
- 11 4. בהמשך להד התקשורתי שנוצר בעקבות ההחלטה, ביום 26.2.2017, ימים ספורים
12 לאחר מתן ההחלטה, פנה ב"כ העותרים, עו"ד מיכאל ספרד, למשרד הפנים בבקשה לברר
13 האם נכונה הידיעה בתקשורת כי ישנה נכונות מצד משרד החוץ לשקול מחדש את ההחלטה.
14 פנייה זו הועברה אף היא למתן חוות דעת משרד החוץ בנושא.
- 15 5. יצוין, כי בין לבין, במהלך בדיקת הבקשה, הועברו מטעם הארגון שתי בקשות
16 לאפשר את כניסתו של העותר לישראל כתייר. ביום 1.3.2017 סורבה הבקשה וזאת לנוכח
17 דחיית הבקשה המקורית לקבלת היתר עבודה בישראל. חרף סירוב הבקשה, נכנס העותר
18 לישראל מיום 3.3.2017 עד יום 16.3.2017.
- 19 6. ביום 5.3.2017, בעקבות דיון בפורום רחב יותר ובכיר יותר במשרד החוץ, וכן על
20 רקע התפתחויות שונות, שינה משרד החוץ את עמדתו והמליץ להעניק לעותר אשרת כניסה,
21 וזאת משיקולים מדיניים (ראו הבהרת משרד החוץ בפ' מיום 11.3.19 ש' 15 ואילך).
22 בעקבות זאת ביום 12.3.2017, נשלחה לארגון הודעה מטעם רשות האוכלוסין בדבר אישור
23 בקשתו. משרד הפנים העניק איפוא לעותר רישיון עבודה מסוג ב/1 לטובת הארגון, רישיון
24 אשר עמד בתוקף למשך כשנה, עד ליום 31.3.2018.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

7. בעקבות אישור הבקשה, ביום 27.4.2017, הוגשה עתירתם של קרן צדוק אורבך
וארגון שורת הדין (שצורפו בהסכמה כ"ידידי בית המשפט" בעתירה המונחת לפניי).
העתירה הופנתה כנגד החלטת שר הפנים להתיר לעותר רישיון עבודה בישראל – עת"מ
47430-04-17 – ונדונה בפני כב' ס' הנשיא השופט י' נועם. בלב העתירה עמדה טענת
העותרים לפיה אין הצדקה למתן היתר עבודה לעותר מהטעם שהארגון שבו מועסק העותר
עוסק בפעילות עוינת ושקרית כנגד מדינת ישראל, וכן העותר עצמו הינו פעיל רדיקלי
הפועל כנגד מדינת ישראל וחיילי צה"ל במסגרות ומעל בימות שונות, כולל תמיכה
מאסיבית בתנועת ה-BDS הקוראת להחרמת ישראל.
8. בתגובה לעתירה, הודיעה המדינה ביום 12.7.2017, כי לאחר הנפקת ההיתר שניתן
לעותר, התבקשו חוות דעת עדכניות מגורמי הממשלה הרלוונטיים לצורך גיבוש עמדת
משרד הפנים ביחס לבקשת העותרים לביטול אשרת השהייה שניתנה לעותר. בהודעת
המדינה נכתב, כי לאחר שתתקבלנה עמדות הגורמים המקצועיים, יובא הנושא בפני הגורם
המוסמך במשרד הפנים אשר יבחן האם יש מקום לקיומו של דיון חדש בהיתר שניתן.
9. במסגרת בחינת עניינם של העותרים מול גורמי הממשלה הרלוונטיים הועברו חוות
הדעת מטעם משרד החוץ ומטעם המשרד לעניינים אסטרטגיים. כך, ביום 28.6.2017,
העביר משרד החוץ מכתב בנושא למ"מ מנכ"ל רשות האוכלוסין. במכתב זה שסווג
כ"שמור" חזר משרד החוץ ותיקף המלצתו האחרונה, למתן האשרה. בחודש יולי 2017
הועברה המלצת המשרד לעניינים אסטרטגיים לידי משרד הפנים, בגדרה הומלץ לשלול
מהעותר מתן אשרת עבודה בישראל ולמנוע את כניסתו למדינה. במסגרת חוות הדעת של
המשרד לעניינים אסטרטגיים נכתב כי העותר הוביל בשנים האחרונות פעילות ממשית,
עקבית ורציפה לקידום החרם נגד ישראל, ובכללה פעילותו כנציג HRW להחרמת ישראל
מפיפ"א, וכן פעילויות נוספות בעבר כדוגמת הקמת ארגון הקורא לחרם ולמשיכת השקעות
כסטודנט באוניברסיטת סטנפורד (בשנים 2010-2012), קריאה עקבית ל-BDS בכנסים
ובדיונים לאורך השנים (בשנים 2013-2016), חתימה על עצומה למנוע הגעת משלחת
מוסלמית לישראל (בשנת 2015). בסיכום ההמלצה נכתב כי הינה על דעת השר לנושאים
אסטרטגיים.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

10. ביום 22.10.2017, הגיש משרד הפנים הודעת עדכון לבית המשפט ובה צוין כי שר
הפנים החליט, לאחר בחינת המלצת המשרד לנושאים אסטרטגיים, כי יש לבחון מחדש את
מעמדו בישראל של העותר. בהתאם לכך, נכתב בהודעת משרד הפנים, יישלח מכתב לעותר
המודיע על החלטה זו ותינתן לו האפשרות למסור את תגובתו בנושא. כן נכתב בהודעה,
כי לאחר שמיעת טענותיו של העותר, ידון שר הפנים בעניין ותתקבל החלטה בעניינו.
11. ואכן, ביום 16.11.2017, הודיע משרד הפנים במכתבו לעותר, כי בהמשך להודעת
המשרד במסגרת אותה עתירה, ולאחר בחינת המלצת המשרד לעניינים אסטרטגיים, בכוונת
משרד הפנים לבחון מחדש את מעמדו של העותר בישראל בשל פעילותו לקידום החרם על
ישראל, וזאת בכפוף לשמיעת טענות העותר. במכתב צוין, כי בהתאם למידע המצוי בידי
שר הפנים, העותר תומך באופן אקטיבי ומתמשך באסטרטגיה הקוראת לחרם, משיכת
השקעות והטלת סנקציות על ישראל, מתקופת היות העותר סטודנט ועד התקופה הנוכחית.
לעותר ניתנה האפשרות להגיש תגובתו תוך 30 יום אשר תישקל בטרם תינתן החלטת משרד
הפנים.
12. בעקבות כך, ביום 27.11.2017, פנה ב"כ העותרים בבקשה לקבל את המידע שהונח
על שולחנו של שר הפנים בעת קבלת החלטתו לבחון מחדש את מעמדו של העותר בישראל.
ביום 7.12.2017, קיבלו העותרים לידיהם את דו"ח המשרד לעניינים אסטרטגיים וכן את
המלצת המשרד לעניינים אסטרטגיים המתבססת על החקירה הנ"ל.
13. ב"כ העותרים הגיש תגובה מטעמם ביום 15.1.2018 ובה נכתב, כי שיקול הדעת
בעניין האשרה לעותר אמור להתבסס על פעילותו של הארגון ושל העותר כנציגו של
הארגון בלבד, וכי כל שיקול אחר הינו פסול. במכתב נטען כי ארגון ה-HRW הינו אחד
מארגוני זכויות האדם הגדולים, הוותיקים והחשובים בעולם, המקיים מערך מחקר נרחב
המבוסס על אנשי מקצוע המתעדים הפרת זכויות אדם. עוד נטען, כי תפקידו של העותר
כמומחה לזכויות אדם הינו לבחון את מצב זכויות האדם בישראל. כן נטען במכתב, כי
בניגוד לאמור בהמלצת המשרד לעניינים אסטרטגיים, העותר והארגון אינם פועלים
לקידום חרם כנגד ישראל, וכי הארגון אינו חלק מתנועת ה-BDS ואינו מביע עמדה בנוגע

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 לתנועה זו. במכתב הוטעם כי אין מקום לעשות שימוש בסמכות המסורה לשר הפנים מכוח
2 סעיף 2(ד) לחוק הכניסה לישראל.

3 14. ביום 12.2.2018, העביר משרד החוץ מכתב נוסף לרשות האוכלוסין, בו שב ותיקף
4 את המלצתו האחרונה למתן הרישיון. מנגד, ביום 28.3.2018, הועברה התייחסות והמלצה
5 עדכנית מטעם המשרד לנושאים אסטרטגיים ובגדרה שב המשרד על ההמלצה שלא ליתן
6 בידי העותר רישיון ישיבה בישראל.

7 15. חשוב לציין, כי נוכח הימשכות הליך בחינת עניינו של העותר, הוארך רישיון
8 העבודה מסוג ב/1 עד ליום 30.4.2018.

9 16. לאחר שניתנה לעותר ההזדמנות לשטוח את טענותיו בפני משרד הפנים במכתביו
10 מיום 15.1.2018 ומיום 15.3.2018, ולאחר בחינת המידע האמור מטעם הגורמים הנוגעים
11 בדבר בעניינו של העותר, קבע שר הפנים בהחלטתו מיום 8.5.2018, כי יש לאמץ את עמדת
12 המשרד לעניינים אסטרטגיים, וכי אין מקום לאשר את המשך שהייתו של העותר בישראל.
13 במכתבו של מר משה נקש, מנהל אגף ההיתרים במשרד הפנים נכתב, כי אין לקבל את
14 טיעונו של העותר לפיו יש לבחון את פעילותו של הארגון שבו מועסק העותק ואת פעילותו
15 של העותר עצמו כנציג הארגון בלבד. בהחלטה נכתב, כי סמכות שר הפנים במתן רישיון
16 ישיבה בישראל, וכן בביטול רישיון ישיבה, הינה סמכות רחבה ביותר, ובמסגרתה נבחנים
17 מכלול הנתונים הקיימים בעניינו של אדם, מעבר לבחינת הגוף המבקש את כניסתו, ככל
18 שישנו. בהתאם לכך, צוין בהחלטה, כי פעילותו של העותר נבחנה לאורך השנים, ומהמידע
19 שהוצג בפני שר הפנים, אשר לא נסתר על ידי העותר, עולה כי מדובר באדם התומך באופן
20 אקטיבי ומתמשך באסטרטגיה הקוראת לחרם, משיכת השקעות והטלת סנקציות על ישראל.
21 בהחלטה צוין, כי עצם העובדה שממועד הצטרפותו של העותר לארגון לא עלו נתונים
22 אודות פעילות כאמור (כאמור שם, אם לא נתייחס לענין פיפ"א), אין בה כדי לבטל את
23 פעילותו של העותר לפני מועד זה. בהחלטה הודגש, כי לא יעלה על הדעת כי בכסות של
24 נציג ארגון, תתאפשר כניסתו לישראל של פעיל BDS, הקורא לחרם על מדינת ישראל.
25 בהקשר זה צוין בהחלטה כי אף תיקון החקיקה הקובע כי לא יינתנו אשרה ורישיון לקורא
26 לחרם על מדינת ישראל, קובע באופן מפורש כי מדובר באותו אדם הקורא לחרם, וזאת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

- 1 במובחן מארגון או גוף שהוא פועל עבורם. עוד צוין בהחלטה, כי אין בה כדי להוות סירוב
2 עקרוני וגורף להעסקת מומחה זר מטעם הארגון, אלא ההחלטה מתייחסת באופן פרטני
3 להעסקתו של העותר, ועל כן באפשרות הארגון להגיש בקשה חדשה להעסקת מומחה אחר,
4 אשר תיבחן לפי נסיבותיה. בסיכום ההחלטה נכתב, כי היתר ההעסקה והשהייה שניתן לו
5 לא יוארך וכי על העותר לעזוב את ישראל תוך 14 יום.
- 6 17. לשלמות התמונה יוער, כי בעקבות הודעת שר הפנים, ביום 18.6.2018 קבע כב'
7 סגן הנשיא השופט י' נועם בפסק דינו כי נוכח החלטת שר הפנים לבטל את היתר שהייתו
8 של העותר, העתירה כנגד מתן היתר השהייה, נמחקה.
- 9 18. עוד בטרם נמחקה העתירה אשר נדונה בפני כב' סגן הנשיא השופט י' נועם, ביום
10 16.5.2018 הוגשה העתירה שלפניי, אשר נסבה על החלטת שר הפנים מיום 8.5.2018 בדבר
11 סירובו לחדש את היתר השהייה שניתן לעותר.
- 12 19. בהתאם להחלטתי מיום 23.5.18, ניתן צו ביניים להארכת אשרת שהייתו של העותר
13 במסגרת העתירה שנדונה לפניי, ומאז שוהה העותר בישראל ויוצא ממנה מעת לעת.
- 14 20. להשלמת התמונה יוער, כי בדיון שנערך בפניי ביום 5.3.2019 הבהיר ב"כ המשיבים
15 כי משרד החוץ שב ושקל את עניינו של העותר וכעת איננו סבור שיש להתנגד, מטעמים
16 מדיניים, להחלטה שלא להאריך את רישיון הישיבה של העותר בישראל.
- 17 21. לעניין המסגרת הדיונית בענייננו, יוזכר כי במהלך ניהולו של ההליך שלפניי
18 הצטרפו הארגונים "שורת הדין", "הפורום המשפטי למען ישראל" ו"המכון לחקר ארגונים
19 לא ממשלתיים" כידידי בית המשפט. בהתאם להחלטתי מיום 19.6.18, הותר לידידי בית
20 המשפט להגיש ראיות מטעמם אשר יש בהן כדי לשפוך אור על הסוגיה הנדונה, תוך
21 שהעותרים הביעו הסכמתם להגשת הראיות.

22
23

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

טענות העותרים

22. עמדת העותרים היא כי הסמכות שנקבעה בסעיף 2(ד) לחוק הכניסה לישראל, שעניינו איסור מתן רישיון ישיבה בישראל לפעיל חרם, הינה בלתי חוקתית בהיותה נוגדת את עקרונות היסוד של שיטת המשפט הישראלית שעניינם חופש הביטוי וחופש המצפון. לטענתם, אף אם ייקבע כי סעיף 2(ד) צולח את מבחני החוקתיות, הרי שהפרשנות שניתנה לו על ידי המשיבים בלתי סבירה, בלתי מידתית ונגזרת בשיקולים זרים. ליבת טענת העותרים הינה כי המוטיבציה שעמדה בבסיס החלטת שר הפנים הינה השאיפה למנוע מגוף ביקורתי כלפי מדיניות ממשלת ישראל לקיים פעילות תחקירית בתחומי מדינת ישראל. לטענת העותרים, ההחלטה התקבלה לאחר שהמשרד לעניינים אסטרטגיים אסף מידע על דעותיו והשקפותיו של העותר כפעיל זכויות אדם, כאשר עיקר המידע עניינו בהתבטאויות העותר לפני שנים, בעת היותו סטודנט. לשיטת העותרים, על אף שהעותר עסק ותמך בקידום פעילות חרם נגד מדינת ישראל, הרי שיש לבחון את פועלו אך ורק מרגע כניסתו לישראל כנציג הארגון. בהקשר זה נטען, כי ממילא לא מתקיימים התבחינים שקבע משרד הפנים בנוגע לסעיף 2(ד) לחוק הכניסה לישראל, שכן העותר אינו מקדם חרם באופן אקטיבי עקבי רציף ומתמשך, כנדרש בתבחינים אלה. לעניין זה נטען, כי העותר לא פרסם פרסומים הקוראים לקידום מדיניות חרם נגד ישראל במהלך עבודתו במסגרת הארגון בתוך ישראל. עוד מטעמים העותרים, כי אין לבחון את פעילותו של העותר כיום כאדם פרטי אלא כנציג הארגון, ועל יסוד פעילותו כמומחה מטעם הארגון, שפעילותו לא נאסרה, להעניק לו היתר עבודה בישראל. לעניין זה נטען, כי הרחקת העותר מישראל תגרום לפגיעה חמורה בעבודת הארגון, מאחר שהעותר אשר נבחר לאחר סינון של 350 מועמדים, נמצא כאדם המתאים ביותר לביצוע עבודת הארגון נוכח השכלתו וניסיונו המקצועי, וקשה לחשוב על אדם המתאים יותר לתפקיד ממנו. העותרים העלו טענה חלופית לפיה מתקיימים בעניינו של העותר החריגים הקבועים בסעיף 2(ה) לחוק הכניסה לישראל הן בשל השירות ההומניטארי שהעותרים מעניקים לנפגעי הפרת זכויות אדם והן בשל הפגיעה במעמדה של ישראל וביחסי החוץ שלה.

תשובת המשיבים

23. עמדת המשיבים, אליה הצטרפו ידידי בית המשפט, היא כי דין העתירה להידחות, וכי אין עילה להתערבות בשיקול דעתו של שר הפנים. לטענת המשיבים, העותר הוביל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 וקידם פעילות ממשית, עקבית ורצופה לקידום חרמות נגד מדינת ישראל. לטענתם, העותר
2 היה פעיל מאוד כסטודנט באוניברסיטת סטנפורד בתחום קידום BDS נגד מדינת ישראל,
3 והביע תמיכה בקידום חרמות בשורה ארוכה של הרצאות והתבטאויות שהביעו תמיכה
4 ברורה בקמפיין החרמות ונגד הגעת משלחות לישראל. לטענת המשיבים, העותר שימש
5 כנשיא ארגון "סטודנטים למען שוויון זכויות לפלסטינים" באוניברסיטת סטנפורד, אשר
6 הוביל את הקמפיין לקידום משיכת השקעות מחברות המשקיעות בישראל. עוד מציינים
7 המשיבים, כי קודם לכן, נקרא הארגון אשר העותר היה ממייסדיו "סטודנטים מתעמתים
8 עם האפרטהייד של ישראל". עוד צוין, כי כיום ארגון זה מהווה את השלוחה של SJP
9 (Students for Justice in Palestine) באוניברסיטת סטנפורד, ארגון אשר מצוי
10 ברשימה שפרסמו משרד הפנים והמשרד לעניינים אסטרטגיים לעניין ארגונים מעודדי
11 חרמות נגד ישראל. עוד טוענים המשיבים, כי אף ממועד כניסתו של העותר לישראל,
12 המשיך הוא, לעודד פעילות חרם כנגד ישראל, בעיקר באמצעות התבטאויות בחשבונו
13 האישי במדיה החברתית "טוויטר", שם הביע דעתו האישית בדבר החרמת ישראל בתחומים
14 שונים – החרמתה מהתאחדות הכדורגל העולמית, תמיכה בפרסום מסד נתונים של האו"ם
15 לצורך יצירת "רשימה שחורה" של חברות בינלאומיות וישראליות הפועלות בתחומי
16 או"ש, קריאה למשיכת השקעות מבנקים ישראליים על יסוד דו"ח שהוציא הארגון שבו
17 פועל העותר וכן עידוד חברת Airbnb אשר הסירה מאתר האינטרנט שלה נכסים המצויים
18 בשטחי יהודה ושומרון וקריאה לחברות נוספות לעשות כן. לעניין טענתם של העותרים כי
19 החלטת שר הפנים מופנית למעשה כלפי הארגון עצמו, מטעימים המשיבים, כי אמנם
20 המדינה קבעה כי הארגון עצמו אינו עונה על התבחינים שנקבעו שכן עיקר פעילותו אינה
21 קריאה לחרם על ישראל, ואכן העותר פועל לכאורה במסגרת הארגון, אולם קריאותיו של
22 העותר לחרם נעשות מחשבונו הפרטי בטוויטר ובמסגרתן מוסיף הוא את עמדתו האישית.
23 לטענת המשיבים, פעילותו זו של העותר, מצטרפת לפעילותו לקידום החרם בטרם כניסתו
24 לישראל, והעותר למעשה לא שינה את דרכיו, כך ששר הפנים מוסמך ורשאי למנוע את
25 המשך שהייתו בישראל. עוד טוענים המשיבים, כי אין לעותר זכות מוקנית להמשיך ולעבוד
26 בישראל, וכי ממילא בין החודשים מרץ 2017 למרץ 2018, שהה העותר בישראל כשבעה
27 חודשים בלבד וביתר הזמן שהה מחוץ לישראל, כך שאין לראות בו כמי שהעתיק מקום
28 מגוריו לישראל. עוד מבהירים המשיבים, כי אין המדובר בשלילה או ביטול של רישיון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

שניתן, אלא ענייננו באי הארכת הרישיון שניתן לעותר, לאחר שמיצה העותר את היתר
השהייה שניתן לו במלואו ואף למעלה מכך. המשיבים מסכמים כי החלטת שר הפנים ניתנה
בסמכות, לאחר שקילת מכלול ההיבטים הנוגעים לעניין, ובוודאי אין חורגת היא ממתחם
הסבירות באופן המצדיק התערבות שיפוטית.

דיון

24. אסקור תחילה את הראיות שהובאו בפני המשיב ואף את אלו שהובאו בפניי למעורבותו
של העותר בפעילות לקידום חרם.

א. פעילות העותר בשנים שקדמו להגעתו לישראל
הממצאים העולים מדו"ח המשרד לעניינים אסטרטגיים מיום 12.7.2017 הם אלו:

העותר עמד בראש ארגון הקורא לחרם על ישראל -הראיות שהוצגו מקימות תשתית
מבוססת היטב לקביעה כי העותר היה פעיל אקטיבי ונחוש כסטודנט בתחום קידום ארגון
ה-BDS ודה-לגיטימציה נגד מדינת ישראל – בהיותו סטודנט באוניברסיטת סטנפורד
בארה"ב, ייסד העותר בשנת 2006 את הארגון "סטודנטים למען שוויון זכויות לפלסטינים"
(SPER) ואף כיהן כ"נשיא משותף" של הארגון. שמו המקורי של הארגון היה "סטודנטים
מתעמתים עם האפרטהייד של ישראל". בדו"ח צוין, כי ארגון זה כיום הוא השלוחה ל
הארגון "סטודנטים למען צדק בפלסטין" (SJP), ארגון הסטודנטים האנטי-ישראלי הגדול
ביותר בארה"ב, אשר מוביל את "שבוע האפרטהייד הישראלי" בקמפוסים. הארגון אותו
ייסד העותר הוביל את הקמפיין לקידום משיכת קרקעות מחברות המרוויחות מנוכחות
ישראל בשטחים המוחזקים. בדף הבית של אתר הארגון, מופיע שמו של העותר בראש
הרשימה כ-"Co-President". וכך תוארו באתר האינטרנט של הארגון מטרותיו של
הארגון:

"Since SPER's inception, successive generations of
Stanford students have gathered to organize educational
events, and to campaign for the **University's divestment**

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 from companies profiting from Israel's occupation of
2 the Palestinian territories".

3
4 העותר נתן הרצאות והשתתף בפעילויות ובקריאות בדבר נחיצות החרם על ישראל
5 א. בשנת 2010, במהלך הרצאת העותר לציון יום הנכבה, פנה העותר לקהילה
6 הבינלאומית ועודד אותה לבדוק את קמפיין ה-BDS כדרך להביא לסיום הכיבוש.
7 במהלך הרצאתו, אשר הקישור לצפייה בה יצוין להלן, אמר העותר את הדברים
8 הבאים:

9 "Finally, my message for international community, for
10 most of us in this room who are not Palestinians and not
11 Israelis and don't live there – and for that I encourage you
12 to all look to a campaign of Boycott, Divestment
13 and Sanctions... but BDS historically had been proven to
14 be a key for weighing a conflict against a stronger power.
15 Why is that the case? Because when you have an
16 unequal balance of power – when you have, again, a
17 country that has one of the strongest militaries in the
18 world against a stateless people, any kinds of
19 negotiations between them will do nothing but
20 institutionalize injustice. What you need is to change that
21 power dynamic, and BDS represents a way that each of
22 us in this room can exercise their own former pressure to
23 end that unjust system... it is the most nonviolent moral
24 way to consistently work to end examples of injustice like
25 we see today in Israel and Palestine."

26 <https://www.youtube.com/watch?v=0v5pqFFDD8A&feature=youtu.be&t=67>

27 (דקה 1:07 ואילך).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

ב. בשנת 2011, הוביל העותר את הקריאה באוניברסיטת סטנפורד למשוך השקעות באופן סלקטיבי מחברות המעורבות בהפרת זכויות אדם בשטחים המוחזקים. כך, בהודעה הקוראת לחידוש החרם על חברות "המרוויחות מהפרת זכויות אדם בישראל", כלשון ההודעה, אשר על גביה מופיע סמל הלוגו של הארגון בראשו עמד העותר, צוין כי העותר יהא הראשון שירצה בנושא:

"Stanford law student and former Fulbright Scholar Omar Shakir (ההדגשה במקור) will formally present the case for selective divestment from companies complicit in human right violations in Israel/Palestine... While peace can sometimes feel elusive, divestment presents a practical step that we, here in Stanford, can take to end the occupation and being peace to Israel and Palestine."

<https://web.stanford.edu/group/sper/images/divestmentflyer.jpg>

ג. בשנת 2012, במהלך הרצאתו מטעם הארגון שייסד, התייחס העותר בהרחבה לרקע להקמת תנועת ה-BDS, יתרונותיו של רעיון ה-BDS והקשר בינו לבין מושג מדיניות האפרטהייד בישראל, כלשונו. תכלית ההרצאה המפורשת הייתה עידוד להשתתף בתנועת ה-BDS. העותר הציג סקירה היסטורית של יחסי הישראלים והפלסטינים החל מהקמתה של מדינת ישראל, תוך הצגת טענות בדבר פגיעה מצד מדינת ישראל בזכויותיהם של הפלסטינים והשוואת מדיניותה לאפרטהייד בדרום אפריקה. בכלל זאת, טען להשתלטות על מקורות המים בישראל, מניעת מעבר חופשי של פלסטינים, פגיעה ביכולת של פלסטינים לקבל טיפול רפואי, הפליה בתחום ההשכלה והחינוך ועוד. במהלך ההרצאה טען העותר כי האחריות על הפרת זכויות הפלסטינים מוטלת על שלושה גורמים: ישראל המפרה בעצמה זכויות אדם; ארה"ב התומכת כספית וצבאית בישראל ובכך מאפשרת את מדיניות האפרטהייד של ישראל; וחברות התומכות בישראל בתחומים שונים ובכללם בתחום הצבאי והתעבורתי.

https://www.youtube.com/watch?v=Oj0Nm_DhMg&feature=youtu.be&t=381

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 (החל מדקה 07:19).

2
3 ד. בשנת 2013, קרא העותר לחבר הנאמנים בסנאט של אוניברסיטת סטנפורד להעריך
4 מחדש את השקעותיו בחברות המפרות זכויות אדם ואת המשפט הבינלאומי. כך
5 נכתב בעיתון "Daily Stansford" אודות המצגת שהציג בפני חבר הנאמנים
6 בסנאט:

7 "The meeting ended with a presentation by Shakir,
8 founder and co-president of Stanford Students for
9 Palestinian Equal Rights (SPER).

10 Shakir submitted a bill to the Senate that called on the
11 Board of Trustees to reevaluate University investments
12 in several companies, including Riwal, Motorola,
13 Ahava, Caterpillar, Lockheed Martin, Veolia
14 Transport, Mekorot Water Company and Cement
15 Roadstone Holdings.

16 Shakir claimed that the companies "violate human
17 rights and international law."

18 ...

19 Shakir finished the presentation—amid scoffs from
20 several students dissenting from his claims about
21 Israeli war crimes and discriminatory policies—by
22 asking senators not to shy away from such a
23 contentious topic."

24 [https://www.stanforddaily.com/2013/02/20/senate-meeting-in-uproar-over-](https://www.stanforddaily.com/2013/02/20/senate-meeting-in-uproar-over-palestinian-israeli-divestment-presentation/)
25 [palestinian-israeli-divestment-presentation/](https://www.stanforddaily.com/2013/02/20/senate-meeting-in-uproar-over-palestinian-israeli-divestment-presentation/)

26
27 ה. בשנת 2015, חתם העותר, יחד עם ארגונים, קבוצות ומאות אינדיבידואלים, על
28 Muslin Leadership Initiative של ה- Muslim Leadership Initiative
29 (MLI) שנשלחה לישראל תחת חסות "מכון הרטמן לשלום" המעורב במאמצים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 לסכל את קמפיין ה-BDS. במכתב נאמר כי אין צורך למוסלמים אמריקאים לבוא
2 במגע עם מדינת ישראל ומוסדות המעורבים בפשעי המלחמה שלה. וזו לשון
3 העצומה:

4
5 We as organizations, groups, and individuals
6 committed to Palestinian self-determination call on the
7 Muslim community in North America to eschew any
8 and all participation, facilitation, or any form of
9 legitimization for the Muslim Leadership Initiative of
10 the Shalom Hartman Institute and its representatives or
11 advocates.

12 MLI participants are ignoring Palestinian calls to
13 **isolate Israel** and are taking part in a program
14 sponsored by an organization involved in efforts to
15 thwart BDS...(It should also be noted that Hartman is
16 funded by one of a handful of major financiers of
17 extreme Islamophobic groups in the United States.)

18
19 מכתב העצומה נחתם כך:

20 "We pledge to not give a platform to any MLI
21 participant to speak about their experiences at our
22 community centers, places of worship and campuses
23 and call on a complete boycott of MLI. **We pledge to**
24 **engage with Palestinian struggle and to do so honoring**
25 **the BDS call.** We pledge to engage with Palestinians in
26 our communities and support delegations to Palestine
27 that are meant to highlight the reality on the ground of
28 occupation, apartheid and ethnic cleansing".

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 <https://web.archive.org/web/20160122150454/http://boycottmli.org/2015/01/14/say-no-to-faithwashing-boycott-muslim-leadership-initiative/>

2
3
4 ו. ביום 23.12.2015, המליץ העותר בחשבון הטוויטר הפרטי שלו על "מקור מועיל
5 לאקדמאים" – מאמר של פרופ' סלאייטה באלקטרוניק אינטיפאדה שכותרתו "כיצד
6 לבצע BDS באקדמיה":

7 "Helpful resource for academics" by @stevesalaita in
8 @intifada: "How to practice BDS in academe".

9 <https://twitter.com/OmarSShakir/status/679689357184339969>

10
11 ז. בשנת 2016, השתתף העותר כעמית בקרן ברטה לזכויות חוקתיות (Center for

12 Constitutional Rights), לפחות בשני פאנלים שעניינם פעילות ה-BDS:

13 ביום 21.4.2016, השתתף העותר כאחד משני דוברים עיקריים בפאנל שכותרתו
14 "BDS: Context and Challenges", אשר התקיים ב-Palestine Center
15 בווינגטון הבירה. הפאנל נערך בפני קהל וכן שודר בשידור חי באינטרנט. בפתח
16 דבריו הסביר העותר כי את חשיבות נושא ה-BDS בעת הזו, והבהיר כי מטרת
17 הרצאתו היא להראות את יעילותו של כלי ה-BDS, תוך מתן סקירה היסטורית,
18 תיאורטית והשוואתית בייחוד עם מדיניות האפרטהייד בדרום אפריקה, שם ביקר
19 חודש לפני מועד ההרצאה. העותר פירט את יתרונותיו של BDS ככלי האפקטיבי
20 ביותר להפעלת לחץ על מדינת ישראל לצורך הפסקת שליטתה בשטחים המוחזקים.
21 העותר הסביר כיצד כלי ה-BDS מסייע לשנות את השיח הרווח לפיו יחסי
22 הישראלים והפלסטינים הוא קונפליקט היסטורי-דתי של אלפי שנים בין שני כוחות
23 שווים כאשר לכל אחד נרטיב לגיטימי משלו, לשיח לפיו למעשה מדובר במאבק
24 מודרני קולוניאלי באופיו על שטח אדמה ורצונה של מדינת ישראל לשלוט בו, תוך
25 הפרת זכויות אדם. העותר הציג את היתרונות באסטרטגיית ה-BDS והסביר את
26 החשיבות הטמונה בנקיטתה על מנת להביא "לסיומה של מערכת בלתי צודקת"
27 ללא קשר לפתרון מדינתי.

28 <https://www.youtube.com/watch?v=IK4K7-2sVR8>

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 כמו כן, ביום 2.11.2016, השתתף העותר בפאנל שכותרתו "The Palestinian
2 Exception to Free Speech in America" שנערך באוניברסיטת קנט,
3 במהלכו התמקד העותר בעידוד החרם האקדמי על ישראל. העותר הסביר מדוע
4 הסטודנטים מחויבים להפעיל לחץ על האוניברסיטאות להחרים את ישראל ולא
5 להשקיע משאבים וכספים בפרויקטים משותפים עם ישראל, מאחר שהדבר מתפרש
6 כתמיכה בהפרת זכויות אדם וכהפקת רווח מכך. העותר הגדיר את ארגון ה-BDS
7 כ-"The most noble form of nonviolent resistant" (1:20:00). עוד אמר
8 העותר, כי כפי שאפרו-אמריקנים רבים נהרגים באמריקה על בסיס גזעני בשל צבע
9 עורם, כנטען, כך גם ברצועת עזה נהרגים מאות אנשים, כפי שאירע בשנים 2008,
10 2012 ו-2014. העותר ניסה לשרטט תמונה של תבנית חוזרת, לטענתו, שבה ישראל
11 משתמשת, לדבריו, בכל תירוץ כדי להרוג בני אדם תוך יצירת דה-הומניזציה לאותם
12 אינדיבידואלים על ידי הצגתם כסיכון ביטחוני, מבלי לקחת על כך אחריות
13 (1:23:00 ואילך).

14 [https://boxcast.tv/channel/the-palestine-exception-to-free-speech-in-america-](https://boxcast.tv/channel/the-palestine-exception-to-free-speech-in-america-741009)
15 [741009](https://boxcast.tv/channel/the-palestine-exception-to-free-speech-in-america-741009)

16
17
18 ב. פעילות העותר לאחר הגעתו לישראל
19 כעולה מהמסמכים שהונחו בפניי, מאז כניסתו של העותר לישראל, העותר נקט בפעולות
20 הבאות בזיקה לעידוד חרם על ישראל:

21 (1) בחודש מאי 2017, העותר היה מעורב באופן אישי וישיר, יחד עם הארגון, להחרמת
22 מועדוני כדורגל מישראל מהתאחדות הכדורגל העולמית (פיפ"א), וזאת על רקע
23 מאמצים רחבים יותר, המובלים על ידי הרשות הפלסטינית וארגוני BDS נוספים,
24 שנועדו להביא להשעייתה של ישראל מפיפ"א. במסגרת זו, העותר אף נסע בעצמו
25 למנאמה בירת בחריין, עוכב במשך 18 שעות בשדה התעופה שלה וכניסתו לבחריין
26 סורבה, זאת לאחר ש"רצה ללחוץ על FIFA להפסיק לתת חסות למשחקים
27 בהתנחלויות הישראליות הבלתי חוקיות". (מש/7). כך פרסם העותר ביום
28 10.5.2017, בחשבון הטוויטר הפרטי שלו:

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 "Held 18 hrs' denied entry to Baharain. Hoped to press
2 FIFA on matches in illegal Israeli settlements".
3

4 (2) ביום 12.9.2017, התבטא העותר בחשבון הטוויטר שלו בנוגע לדו"ח שפרסם
5 הארגון על הפעילות הבנקאית של ישראל באיו"ש. הדו"ח ממליץ, בין היתר,
6 למשקיעים מוסדיים "להבטיח כי יחסיהם העסקיים לא יתרמו להפרות חמורות של
7 זכויות אדם או של החוק ההומניטארי הבינלאומי", ובכך קורא למעשה למשיכת
8 השקעות מבנקים ישראליים (מ/ש/9). וכך כתב העותר:

9 "Out today: new @hrw report exposes role of foreign
10 investors, Israel banks in facilitating abuses in
11 settlements".
12

13 (3) ביום 20.3.2018, התבטא העותר בחשבון הטוויטר שלו בעניין פעילות הארגון מול
14 הנציב העליון של האו"ם לזכויות האדם, שבה הודגש הצורך הדחוף בפרסום מסד
15 נתונים של האו"ם הכולל שמות של חברות בינלאומיות וישראליות הפועלות
16 באיו"ש, ולמעשה לתמוך בפרסום "רשימה שחורה" של חברות אלה (מ/ש/8):

17 "HRW to UN Human RIGHTS Council: Israel continues
18 unabated to build settlements, a war crime;
19 @UNHumanRights should publish list of businesses
20 operating in settlements, who contributes to serious
21 abuses..

22 ...

23 We encourage the High Commissioner to publish the
24 names of those companies with which he has
25 completed engagement before the end of his tenure,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 and urge the Council to ensure that his Office has the
2 resources to ensure that data base is regularly
3 updated".

4
5 (4) העותר פרסם שורת התבטאויות בגדרן ברך על החלטת חברת Airbnb להסיר מאתר
6 האינטרנט שלה נכסים המצויים בשטחי איו"ש, וקרא לחברות נוספות ללכת בדרך
7 זו. עוד ציין העותר, כי דו"ח מקיף של הארגון בנושא צפוי להתפרסם למחרת.
8 בהמשך התבטא העותר באשר להפעלת לחץ על חברת "Booking" לנקוט באותה
9 דרך ולהוציא מאתר האינטרנט שלה נכסים אשר מצויין באיו"ש (מש/10). וכך
10 כתב העותר ביום 19.11.2018 בחשבון הטוויטר שלו:

11 "Welcome step by @Airbnb to stop listing in
12 settlements. Companies like @bookingcom should
13 follow suit. Our 65-page report, "Bed and Breakfast on
14 Stolen land" out tomorrow. You won't want to miss
15 it...".

16 עוד כתב העותר בחודש נובמבר 2018:

17 "Airbnb stops brokering rentals on West Bank land
18 stolen from the Palestinians who are barred from
19 staying there. @bookingcom, all eyes now on you-
20 delisting only way to meet your human rights
21 responsibilities under UN Guiding Principles".

22 העותר התבטא באופן דומה גם בריאיונות שנתן לעיתונות. כך צוטט העותר בריאיון
23 שפורסם ביום 10.1.2019 (מש/10):

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 "By ending its brokering of rentals in illegal
2 settlements on land off-limits to Palestinians, Airbnb
3 has taken a stand against discrimination and land
4 confiscation and theft.... It is important and welcome
5 step and we encourage other companies like
6 Booking.com to follow their lead and stop listing in
7 settlements".

8 25. בנוסף, בהמשך לדיון שנערך בפניי ביום 11.3.2019 במהלכו נדונה סוגיית ציוציו
9 של העותר בחשבון הטוויטר שברשותו, הגיש ידיד בית המשפט, המכון לחקר ארגונים
10 לא ממשלתיים, מסמכים נוספים מחשבון הטוויטר של העותר. זאת על רקע טענתם של
11 העותרים, כי חשבון הטוויטר של העותר הוא למעשה חשבון הטוויטר של הארגון, וטענו
12 כי כראיה לכך, ישנו סימון כחול בחשבון הטוויטר של העותר המעיד על כך שמדובר
13 בחשבון המשווייך לארגון ציבורי. מנגד, טען המכון לחקר ארגונים לא ממשלתיים כי
14 המדובר בסימון המעיד אך ורק על היות החשבון בעל עניין לציבור, ואין בסימון זה משום
15 אישור על כך שהחשבון שייך לארגון. כן הובאו מאות ציטוטים מדברי העותר בחשבון
16 הטוויטר שלו בנושאים שונים, המלמדים על עידוד ברור ועקבי לחרם גם לאחרונה.

17 26. מפירוט אמירותיו של העותר בחשבון הטוויטר שברשותו, עולה כי העותר התייחס
18 בעשרות אמירות הנוגעות להחלטת חברת Airbnb להוציא מרשימת נכסיה נכסים
19 המצויים בשטחי איו"ש, תוך שהוא משבח את החלטתה ומעודד חברות נוספות לפעול
20 באותה דרך. הנה דוגמאות בודדות:

21 דברי העותר מיום 27.11.2018:

22 "Why Israeli settlement' not elsewhere? They're
23 uniquely (1) illegal' (2) built on land unlawfully seized'

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

(3) linked to serious right abuse & (4) bar local
community (Palestinians). @airbnb acted to end
complicity in this & meets it's legal duties".

וכך כתב ביום 4.2.2019 :

"Spanish company rejects tender for Jerusalem light
rail project, saying it "refuses to build a section of the
railway.. [on] Palestinian land that will be confiscated"
& "must respect... human rights" & int'l law. Other
companies should follow it's lead".

אלה עיקרי הראיות שהובאו מטעם המשיבים ומטעם ידידי בית המשפט. חשוב לומר, כי
קצרה היריעה מלהכיל את מלוא התבטאויותיו הפסולות של העותר לעידוד חרם, ולא כל
דברי העידוד לחרם צוטטו לעיל. הדברים המפורטים לעיל משקפים את רוח הדברים
שנשבה מדברי העותר בעבר וגם במהלך השנים האחרונות.

27. במענה למסמכים שהוצגו, הגישו העותרים בין היתר מסמכים לתמיכה בטענתם כי
חשבון הטוויטר של העותר הוא החשבון הרשמי של מנהל מחלקת ישראל-פלסטיין בארגון,
וכן פסיקה אמריקאית הנוגעת להשוואה שערכו העותרים בין ענייננו לבין עמדת בתי
המשפט בארה"ב באשר לפעילויות חרם שבהן נקטו פעילים ממוצא אפרו-אמריקני כנגד
אפליה שננקטה כלפיהם. לעניין חשבון הטוויטר של העותר, צירפו העותרים צילום של דף
חשבון הטוויטר האישי של העותק שבו מצוין תפקידו הרשמי, ובצמוד לשמו ישנה תווית
אימות – blue verified badge, הניתנת מטעם טוויטר ומאשרת כי המשתמש מציג עצמו
כאיש ציבור או כמי שמצוי בעמדה שיש עניין ציבורי בה. עוד נטען כי הפרויקט בעניין
פיפ"א התנהל עוד טרם תחילת תפקידו של העותר בארגון, העותר נטל בו חלק מישני,
ומכל מקום אין מדובר בפעילות חרם, אלא בדרישה הנסובה על קיומם של משחקי כדורגל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 בהתנחלויות, שטענה שהן וממילא המשחקים המתנהלים בהם, אינן פתוחות לאוכלוסיה
2 המקומית.

3
4 אלה עיקרי המסמכים שהונחו לפניי, ולאחר שהוצגו אפנה לניתוח המשפטי.

5
6
7 הדין והפסיקה הנוגעים לעניין

8 28. כפי שיבואר, לאחר עיון בחקיקה ובפסיקה הנוגעת לענייננו, כמו גם בחינת המסמכים
9 שהוגשו, ושמיעת טענותיהם של הצדדים שנעשו בפירוט ובאריכות, הן בכתב והן בעל
10 פה, הגעתי לכלל מסקנה כי החלטת שר הפנים בענייננו של העותר עומדת במבחן הסבירות
11 וכי אין מקום להתערב בה. בהינתן פעילותו הממשית והעקבית של העותר לעידוד חרם,
12 נראה למעשה כי מדובר בהחלטה מתבקשת מאליה, והדברים אמורים במשנה תוקף כיום,
13 משהובהר כי משרד החוץ איננו מזהה כיום שיקולים מדיניים התומכים במתן אשרה לעותר.

14
15 29. להלן אפרט את התשתית הנורמטיבית הצריכה לעניין – דברי החוק הרלבנטיים,
16 בראיית הפסיקה. לאחר שיונחו עקרונות היסוד, אתחום את גדרי המחלוקת ויובהר את כיצד
17 מעשיו והתבטאויותיו של העותר עולים כדי פעילות חרם כהגדרתה בחוק למניעת חרם,
18 כפי שקבע המשיב. לבסוף, אעמוד על סבירות החלטת שר הפנים בכללותה בהתחשב בכל
19 אלה ובטיעוני העותרים.

20
21
22 התשתית הנורמטיבית

23 30. החלטת משרד הפנים בענייננו של העותר מושתתת ביסודה על המדיניות שבה נוקטת
24 מדינת ישראל כנגד תופעת החרם המופנית כלפיה מאז הקמתה, ביתר שאת מאז שנת 2001.

25
26 31. אפנה תחילה לבחינת השיקולים שעמדו בבסיס עמדת המחוקק ובבסיס מדיניות
27 הממשלה בכל הנוגע להתמודדות מדינת ישראל עם תופעת החרם, תוך התייחסות לעמדת
28 הפסיקה הן ביחס למדיניות העקרונית שבה נוקטת מדינת ישראל בסוגיה זו והן ביחס

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 להתמודדות עם מקרים פרטניים שבהם נדרש יישום הלכה למעשה של מדיניות זו. על יסוד
2 תשתית נורמטיבית זו אבחן את עניינו הפרטני של העותר.

3
4 החוק למניעת חרם והרקע לחקיקתו

5
6 32. כמפורט בכתב התשובה, מאז הקמתה מדינת ישראל מתמודדת עם תופעת החרם אשר
7 למעשה חותרת תחת עצם קיומה. בגדרה של מערכה תודעתית זו, המתנהלת במלוא
8 חריפותה ועוצמתה בשנים האחרונות, מתנהל קמפיין הקורא לחרם, סנקציות ומשיכת
9 השקעות – Boycott, Divestment, Sanctions ובקיצור – BDS. קמפיין החרם של ה-BDS
10 מבקש לנקוט צעדים אקטיביים מצד ארגונים וגורמים ברחבי העולם במטרה להפעיל לחץ
11 בינלאומי על מדינת ישראל ותוך יצירת דה-לגיטימציה כלפי המדינה. בגדרה של תופעה
12 זו, מבקשים אותם גורמים ליצור לחץ כלפי ישראל במגוון רחב של תחומי החיים במדינה
13 ובכללם תחומי הכלכלה, האקדמיה, התרבות ואף תחומי החוץ והביטחון. כך למשל,
14 במישור הביטחוני, קוראת תנועת החרם כנגד שיתוף פעולה צבאי עם ישראל ודורשת את
15 הפסקת הסיוע הצבאי לכוחותיה. בהיבט הכלכלי, מפעילים ארגוני החרם לחץ על חברות
16 בינלאומיות שלא לקיים קשרי מסחר עם ישראל, בטענה כי שיתוף פעולה כלכלי עם ישראל
17 טומן בחובו תמיכה בהפרת זכויות אדם בסיסיות. תנועת החרם אף פועלת במישור האקדמי
18 והתרבותי, תוך החרמת שיתוף פעולה עם מוסדות אקדמיים וחוקרים ישראלים, וקריאה
19 להימנע מהופעות ופעילויות תרבות בתחומי מדינת ישראל. המדובר אם כן, בלוחמה
20 כלכלית ופסיכולוגית תודעתית שתכליתה ליצור דמוניזציה כלפי מדינת ישראל ודה
21 לגיטימציה באשר לעצם קיומה.

22
23 33. נוכח זאת, ניצבת ישראל מול מגמה ליצירת בידוד והחרמה אשר מחייבת אותה להגן
24 על עצמה ועל אזרחיה ותושביה, בדרך של נקיטת צעדים מעשיים למיגור תופעת החרם
25 המופנית נגדה. בכלל כך נחקקו בשנים האחרונות מספר חוקים שעיקרם היחס לגורמים
26 הקוראים לחרם הפועלים בתחומי המדינה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

34. החוק הראשון שגדר את גבולות המאבק בתופעת החרם הינו החוק למניעת פגיעה
במדינת ישראל באמצעות חרם, התשע"א-2011, אשר נחקק ביום 11.7.2011. חוק זה
מגדיר את המושג "חרם על מדינת ישראל" כך:

בחוק זה, "חרם על מדינת ישראל" – הימנעות במתכוון מקשר כלכלי,
תרבותי או אקדמי עם אדם או עם גורם אחר, רק מחמת זיקתו למדינת
ישראל, מוסד ממוסדותיה או אזור הנמצא בשליטתה, שיש בה כדי
לפגוע בו פגיעה כלכלית, תרבותית או אקדמית.

35. השאלה החוקתית העקרונית בדבר עצם חוקתיות החוק למניעת חרם ובכללו העוולה
האזרחית שהוא קבע, כמו גם ההגבלות המנהליות שעוגנו במסגרתו, נדונה במסגרת עתירה
שהוגשה לבג"ץ כנגד החוק – בג"ץ 5239/11 אבנרי נ' הכנסת (פורסם במאגרים, מיום
15.4.2015) (להלן – ענין אבנרי). בפסק הדין קבע בית המשפט העליון, בהרכב מורחב
של תשעה שופטים, כי החוק הינו חוקתי, למעט ההוראה שעניינה הטלת פיצויים עונשיים
במסגרת הליך אזרחי. רוב חברי המותב השופטים בענין אבנרי, קבעו כי העוולה האזרחית
הקבועה במסגרת החוק הינה חוקתית. אשר לסנקציות המינהליות הקבועות בחוק זה, קבעו
השופטים פה אחד כי עומדות הן במבחן החוקתיות, בהיותן מניעת הטבות הניתנות מצד
המדינה, להבדיל מפגיעה בזכויות יסוד קנויות. בפסק הדין דן בית המשפט העליון גם
באופן ספציפי בשאלת חוקתיות החוק בכל הקשור לקריאה לחרם בשל זיקה לאזור הנתון
לשליטת מדינת ישראל. נקבע ברוב דעות כי החוק עומד במבחן החוקתיות גם בכל הנוגע
לקריאות החרם כנגד השטחים המוחזקים וההתנחלויות הבנויות בהם.

36. כפי שצויין בענין אבנרי, אף שהוראות החוק בענין פעילות לעידוד חרם כרוכות
בפגיעה מסוימת בחופש הביטוי, יש לאשרן משום שהחרם הוא כלי יוצא דופן בארגז
הכלים של חופש הביטוי, בהיותו כופה שינויים באופן פוגעני, ונוכח כך מצדיק הגנה
מוגבלת. במקום להתעמת ולהתאמת עם דעות סותרות, מטרתו של החרם היא לפעול כנגד
מדיניות מסוימת בדרך של השתקת הדעות האחרות, אם בדרך כלכלית ואם בדרך של נידוי
תרבותי ואקדמי. כך, במקום לתת לדעה האחרת את מקומה בשוק החופשי של הדעות,
מבקש הקורא לחרם ליטול מבעל הדעה השונה את הלגיטימציה, ומוציא אותו אל מחוץ

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 18-05-36759-Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

למחנה. הקריאה לחרם נגד מדיניותה של מדינת ישראל פוגעת הלכה למעשה
באינדיבידואלים בתוך הציבור הישראלי, אשר הם אלה שמשלמים את מחיר החרם בסופו
של דבר. נוכח כך נפסק בדעת רוב כי אין לפסול את עיקר הוראות החוק מחמת אי חוקתיות,
בהסתמך על "דוקטרינת הדמוקרטיה המתגוננת".

התיקון לחוק הכניסה לישראל

37. בהמשך, כחלק מקידום מאבקה של מדינת ישראל כנגד הקוראים להחרימה, אשר
הלגיטימיות הטמונה בו הוכרה בפסיקה בענין אבנר י, יזם המחוקק תיקון לחוק הכניסה
לישראל, בכללו הוספו סעיפים 2(ד) ו-2(ה) לחוק. עניינן של הוראות אלו הינו במתן סמכות
לשר הפנים למנוע את כניסתם ושהייתם של פעילי חרם המבקשים לנצל את שהותם במדינת
ישראל כדי לפעול נגדה. חוק הכניסה לישראל מפנה להגדרת החרם על מדינת ישראל בחוק
למניעת חרם, דבר המלמד על הזיקה בין שני דברי החקיקה המתבססים שניהם על
דוקטרינת הדמוקרטיה המתגוננת וזכות המדינה להתגונן ולהגן על אזרחיה.

38. על כן, לצד שיקול הדעת הרחב המופקד בידי שר הפנים להחליט מי יבוא בשערי
המדינה כחלק מעקרון הריבונות של מדינת ישראל, אשר מעוגן בהסדר הכללי הקבוע
בסעיף 2(א) לחוק הכניסה לישראל, שרטט המחוקק הסדר קונקרטי ביחס לבני אדם
המעורבים בתנועת החרם כנגד מדינת ישראל, המעוגן בסעיפים 2(ד) ו-2(ה) לחוק הכניסה
לישראל אשר נחקקו ביום 14.3.2017. משמעותו ופרשנותו של הסדר חקיקתי זה עומד
במוקד המחלוקת שלפנינו, וזו לשון החוק:

"(ד) לא יינתנו אשרה ורישיון ישיבה מכל סוג שהוא, לאדם
שאינו אזרח ישראלי או בעל רישיון לישיבת קבע במדינת
ישראל, אם הוא, הארגון או הגוף שהוא פועל בעבורם,
פרסם ביודעין קריאה פומבית להטלת חרם על מדינת
ישראל, כהגדרתו בחוק למניעת פגיעה במדינת ישראל
באמצעות חרם, התשע"א-2011, או התחייב להשתתף
בחרם כאמור.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), שר הפנים רשאי לתת
אשרה ורישיון ישיבה כאמור באותו סעיף קטן, מטעמים
מיוחדים שיירשמו".

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

39. דהיינו, המחוקק קבע ברירת מחדל לפיה שר פנים יהא מנוע מלתת אשרה ורישיון ישיבה לאדם שאינו אזרח ישראלי או תושב קבע במדינת ישראל, אשר הוא או הארגון שהוא פועל בעבורו, פרסם ביודעין קריאה פומבית להטלת חרם על מדינת ישראל. שר הפנים רשאי לעשות כן רק מטעמים מיוחדים שיירשמו. משמעות צירופם של סעיפים אלה הינה כי פעילים הבאים בגדרי סעיף 2(ד) לחוק הכניסה, כפופים להסדר נוקשה יחסית שיוצר סעיף 2(ה) לחוק, הקובע למעשה חובה למנוע כניסתם של פעילי חרם כהגדרתם בחוק, למעט מקרים מיוחדים.

40. בעקבות חקיקת התיקון לחוק הכניסה לישראל, קבעו שר הפנים והשר לנושאים אסטרטגיים "תבחינים למניעת כניסה לישראל של פעילי חרם" (24.7.2017). תבחינים אלה, אשר גיבושם החל עוד בטרם נחקק התיקון לחוק, נוסחו על ידי צוות בינמשרדי בהשתתפות נציגי משרד החוץ, משרד המשפטים, המועצה לביטחון לאומי וגופי ביטחון. התבחינים מבהירים כי הסמכות הקבועה בסעיף 2(ד) לחוק הכניסה לישראל תופעל כלפי פעילי ארגונים התומכים "באופן אקטיבי, רציף ומתמשך" בחרמות כנגד ישראל, או כלפי פעילים מרכזיים אחרים הפועלים באופן ממושך ובולט לקידום חרמות, ועומדים באחד הקריטריונים הבאים –

"נושאי תפקידים בכירים או משמעותיים בארגונים – ממלאי תפקידים רשמיים בכירים בארגונים הבולטים (כגון, יו"ר וחברי דירקטוריון). הגדרת התפקידים תשתנה בהתאם לאופיו של כל ארגון.
פעילים מרכזיים – אנשים הנוקטים בפעילות ממשית, עקבית ורציפה לקידום חרמות במסגרת ארגוני הדה-לגיטימציה הבולטים או באופן עצמאי.
גורמים ממסדיים (כגון ראשי ערים) המקדמים חרמות באופן אקטיבי ומתמשך.
גורמים מטעם – פעילים שמגיעים לישראל מטעם אחד מארגוני הדה-לגיטימציה הבולטים. לדוגמה, פעיל המגיע כמשתתף במשלחת מטעם ארגון דה-לגיטימציה בולט" (ההדגשות במקור).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

41. תבחינים אלה אף קובעים מקרים חריגים שבהם ייתכן כי יומלץ על אישור כניסה
לישראל וזאת על יסוד שיקולי מדיניות, הזמנות רשמיות של מדינת ישראל, שיקולים
הומניטאריים ותפקידים רשמיים, על אף שמדובר באדם שמעודד פעילות חרם באופן עקבי.

42. כאן המקום להעיר, כי כנגד חוקתיות התיקון לחוק הכניסה לישראל הוגשה עתירה
לבג"ץ (בג"ץ 3965/17 פרופ' אלון הראל נ' הכנסת). המדינה העלתה במסגרת העתירה
טענת סף לפיה לעתירה צורפו אנשי אקדמיה בלבד, ולא צורף עותר שנמנעה כניסתו
לישראל. עתירה זו נמחקה ביום 28.2.18 בהמלצת בית המשפט תוך שמירה על הטענות.
כן יוער, כי עתירה נוספת בעניין הוגשה בחודש יולי 2018 ובה נקבע מועד לדיון ביום
18.3.2019 (בג"ץ 5092/18 פרופ' אלון הראל נ' הכנסת).

43. מכל מקום, השלכותיו של הסדר חקיקתי זה על מקרה פרטני נדונה בהרחבה בפסק
הדין בעניין אלקאסם – בר"ם Lara Alkasem 7216/18 נ' שר הפנים, אשר ניתן ביום
18.10.2018, במהלך ניהולו של ההליך שלפניי. בעקבות פסק דין זה שבו המשיבים ושקלו
את עמדתם בעניין שלפני, ולאחר שהודיעו המשיבים כי לאור הלכת אלקאסם עומדים הם
על עמדתם, נקבע מועד לשמיעת טענות הצדדים בעקבותיו ניתן עתה פסק דין זה.

בעניין אלקאסם, קבע בית המשפט העליון, כי יש להתיר את שהייתה בישראל של העותרת,
אזרחית ארה"ב אשר ביקשה ללמוד באוניברסיטה העברית בירושלים, חרף מעורבותה
בעבר בפעילות חרם נגד ישראל, וזאת לנוכח הראיות שהובאו לכך שהעותרת זנחה את
תמיכתה בפעילות החרם על ישראל.

בענין אלקאסם נקבע, כי ההסדר הקונקרטי שאימץ המחוקק ביחס לפעילי חרם מורה לשר
הפנים לסגור את שערי מדינת ישראל בפני פעילים בולטים המבקשים להשתמש במדינה
כבסיס לפעולותיהם בהווה – אלא אם קיימים טעמים מיוחדים לפתיחת שערים אלו. אולם,
כך נקבע, הסדר זה אינו מתייחס לבני אדם שפעלו בעבר במסגרת ארגוני חרם, אך הוכיחו
בצורה ברורה ומשכנעת – בהתאם לנטל המוטל עליהם, על פי מבחן המעשה והעושה,
כאמור – כי זנחו פעילות זו, ואינם עלולים לנצל עוד את שהותם במדינת ישראל כדי לחתור
תחתיה (פסקה 12 לפסק דינו של כב' השופט הנדל).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 אשר לסמכותו הכללית של שר הפנים לפי סעיף 2(א) לחוק הכניסה לישראל, לנקוט
2 בצעדים כלפי פעילי חרם שאינם באים בגדרי ההסדר הקונקרטי, כפי שנקבע בענין
3 אלקאסס, ניתן להניח כי המחוקק הסתפק בהבניית שיקול הדעת של השר בנוגע לפעילי
4 חרם הבאים בגדרי סעיף 2(ד) לחוק הכניסה – מבלי לשלול את סמכותו הכללית ביחס
5 לפעילים אלה (בית המשפט העליון הסתמך, בין היתר, על פרוטוקול ישיבה מס' 276 של
6 ועדת הפנים והגנת הסביבה, הכנסת ה-20, 19-5, ופרוטוקול ישיבה מס' 334 של ועדת
7 הפנים והגנת הסביבה, הכנסת ה-20, 4-2 (11.1.2017)). הודגש כי ברי, שאף סמכות כללית
8 זו כפופה לתכליותיו של חוק הכניסה לישראל, ולעילות הביקורת המקובלות במשפט
9 המינהלי. כן נקבע כי דווקא נוכח האופי הכללי של סמכות השר, המאופיינת בהעדר
10 קריטריונים בחוק, אמות המידה שנקבעו במסגרת ההסדר הקונקרטי שבסעיפים 2(ד) ו-
11 2(ה) לחוק הכניסה לישראל משליכות גם על שיקול הדעת של השר מכוח סמכותו הכללית
12 ביחס לפעילי חרם. עוד הודגש, כי תכליותיו האובייקטיביות, הספציפיות והכלליות של
13 החוק עוסקות בהגנה על המדינה, ריבונותה, וזכויות אזרחיה – אך אינן מכשירות צעדים
14 בעלי אופי ענישתי גרידא. משכך נקבע, כי גם כאשר שר הפנים פועל במסגרת סמכותו
15 הכללית, נודעת חשיבות לקיומו של חשש מפני ניצול השהות בתחומי מדינת ישראל לצורך
16 קידום פעילות חרם כלפי המדינה.

17
18 44. משנפרשה התשתית הנורמטיבית, אפנה לבחינת עניינו הפרטני של העותר על רקע מה
19 שפורט לעיל.

20
21 התקופה הרלוונטית לבחינת פעילות העותר
22 45. נקודת המחלוקת העיקרית בין הצדדים נוגעת לגדרי התקופה הרלוונטית לבחינת עניינו
23 של העותר. העותרים מצדם סבורים כי מעשיו של העותר טרם כניסתו לישראל אינם נוגעים
24 כלל לענייננו וכי על משרד הפנים להתמקד אך ורק בפעילות העותר מאז כניסתו לתפקיד
25 כנציג הארגון בישראל. בטענתם, נסמכים העותרים על דבריו של כב' השופט הנדל בענין
26 אלקאסס, לפיהם ההסדר הקבוע בחוק נושא אופי מניעתי ולא עונשי. משמע, הוא מבקש
27 לצייד את מדינת ישראל בכלי אפקטיבי למאבק בתנועת החרם, אך אינו מתיימר לבוא
28 חשבון עם פעילי התנועה, ולהענישם בשל מעשיהם (פסקה 9 לפסק דינו של כב' השופט
29 הנדל).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

46. אינני סבורה כי העותר יכול להיבנות מטענה זו, שכן אין ענייננו בהענשת העותר על מעשיו המופנים נגד ישראל. בפסק הדין בעניין אלקאסס עמד כב' השופט הנדל על החשש מפני ניצול השהות בתחומי מדינת ישראל לצורך קידום הטלת חרם כלפיה. בהקשר זה, כפי שציין כב' השופט הנדל, הבחינה אינה מתמצה בבחינת פעילותו של אדם ברגע כניסתו לישראל. "תקופת צינון" קצרה יחסית מפעילות חרם אינטנסיבית וממושכת, אינה מעידה תמיד על "גמילה" מוצלחת, ויש לבחון את הדברים על רקע טיב, אופי ומשך פעילות החרם של העושה לאורך זמן (פסקה 13 לפסק דינו של כב' השופט הנדל).

47. אשר לעותר דנן – כפי שפורט לעיל בהרחבה מן המסמכים שהוגשו, העותר הוא פעיל חרם העוסק בתחום באופן ממשי ביותר, עיקבי ורצוף. עיון במסמכים ובראיות מלמד, כי העותר הקים ביוזמתו, עוד בשנת 2006, ארגון התומך באופן פומבי ומוצהר ב-BDS, ואף כיהן כנשיא הארגון. לאחר שעיינתי בחומר שהוצג, לרבות דברי העותר בכנסים ובפאנלים הרבים שבהם השתתף, אליהם הופניתי על דרך פירוט קישורים להקלטות בגדרי מה שהפנו המשיבים וידידי בית המשפט, התחדדה תמונה ברורה כי העותר עסק משך שנים באופן אינטנסיבי, פעיל ואף נלהב בעידוד חרם. העותר, בעל השכלה משפטית ועורך דין בהכשרתו, שימש כדובר מרכזי ומוביל בפאנלים ובכנסים שעניינם עידוד ותמיכה של תנועת ה-BDS. האזנה לדבריו של העותר בכנסים ובפאנלים השונים מעידה על כך שהדבר בנפשו. העותר שוטח בפני שומעיו, משנה סדורה הן באשר לרקע ההיסטורי להיווצרותה של תנועת ה-BDS, הן באשר ליתרונות נקיטת האסטרטגיה של החרם על מדינת ישראל והן באשר לחשיבות הרחבת המערכה נגד ישראל במגוון רחב של תחומי החיים. העותר שב על תפישתו בדבר חשיבותה של תנועת החרם פעם אחר פעם לאורך השנים. העותר מוצא צידוקים להפעלת מדיניות של חרם כלפי ישראל, תוך שהוא מנסה ליצור דמוניזציה ודה-לגיטימציה למדינת ישראל, תוך יצירת השוואה בין מדיניותה של ישראל למדיניות האפרטהייד בדרום אפריקה. ניכר כי דברי העותר נאמרים מתוך הכרה פנימית לפיה אסטרטגיית החרם היא הכלי היעיל ביותר להפעלת לחץ על ישראל.

48. למעלה מן הצורך יצויין כי מן החומר עולה כי העותר קרא לחרם על מדינת ישראל בכללותה, ולא רק על שטחי יהודה ושומרון. כך למשל נעשה בחתימתו בשנת 2015, על מכתב ועצומה להחרים את המשלחת של ה-Muslim Leadership Initiative (MLI).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

שנשלחה לישראל תחת החסות של "מכון הרטמן לשלום" המעורב במאמצים לסכל את
קמפיין ה-BDS. כאמור, במכתב נאמר כי אין צורך למוסלמים אמריקאים לבוא במגע עם
מדינת ישראל ומוסדות המעורבים בפשעי המלחמה שלה.

49. עוד יוזכר כי העותר השתתף בפאנל ביום 2.11.2016, במסגרתו שימש כאחד הדוברים
המרכזיים לסוגיית התמיכה ב-BDS, וזאת לאחר שהוגשה, מספר חודשים קודם לכן,
בחדש אוגוסט 2016, בקשת הארגון למשרד הפנים לאישור העסקתו של העותר בישראל
כמומחה מטעמו, וכחודש לאחר שכבר החל בעבודתו בארגון, בחדש אוקטובר 2016.
דהיינו, עוד במהלך בחינת בקשתו של העותר, ולאחר שהעותר כבר הצטרף לארגון, המשיך
העותר, בעת שהותו בארה"ב, להפיץ את אותה אג'נדה עקבית וסדורה שגיבש באשר
לפעילות החרם נגד ישראל. כמתואר לעיל, במסגרת אותו פאנל, הגדיר העותר את ה-BDS
כ-"The most noble form of nonviolent resistant". דומה כי בנסיבות אלה,
הדברים מדברים בעד עצמם, ובנתונים אלה קשה יהיה לומר, כי בסמיכות זמנים מעין זו,
לפתע, באבחה אחת, זנח העותר את קריאתו להפצת החרם על ישראל.

50. אכן, כניסתו והעסקתו של העותר בישראל אושרה על ידי שר הפנים בחדש מרץ 2017,
זאת לאחר שניתנה חוות דעת עדכנית חיובית מטעם משרד החוץ בעניין בקשת הארגון.
אינני סבורה כי יש בכך כדי למנוע משר הפנים לקבוע כי אין מקום לחדש את אשרת שהייתו
של העותר כפי שנעשה עובר להגשת העתירה דנן. התמודדותה של מדינת ישראל עם תנועת
החרם ההולכת ומתרחבת עודנה בהתהוות, ורק בסמוך למתן האשרה לכניסתו של העותר
לישראל בזמנו תוקן חוק הכניסה לישראל, כאמור באופן המכוון את שר הפנים להימנע
מלאשר כניסתם של פעילי חרם עקביים ואקטיביים לארץ. שנית, המשרד לעניינים
אסטרטגיים נדרש לבחון באופן מעמיק את עניינו של העותר רק לאחר שהוגשה עתירה
כנגד אישור רישיון הישיבה שניתן לעותר. בהקשר זה יוער, כי כחלק מהמאבק כנגד החרם
העולמי, התגייסה ממשלת ישראל למאבק, ובהחלטת הקבינט המדיני-ביטחוני מיום
13.10.2015, הוטלה האחריות הכוללת על המערכה נגד תופעת הדה-לגיטימציה והחרמות
נגד ישראל על המשרד לנושאים אסטרטגיים. מכל מקום, משנדרש המשרד לעניינים
אסטרטגיים לעניינו הפרטני של העותר, או אז נערך מחקר מקיף ומעמיק ביחס לרקע ממנו
בא, והתחוור כי המדובר בפעיל אקטיבי ונלהב בתנועת החרם נגד ישראל. משהובאו בפני

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 שר הפנים מכלול הנתונים בעניינו של העותר, הגיע הוא לכלל מסקנה כי אין מקום להמשיך
2 שהייתו של העותר בישראל, ולא נראה כי הוצג נימוק המצדיק התערבות במסקנתו זו.

3
4 51. ברוח דברי כב' השופט הנדל בעניין אלקאסס, נראה כי משהוכח שמבקש אשרה
5 לישראל הינו פעיל חרם שעסק בכך בעקביות בעבר הקרוב, הרי שנטל ההוכחה מתהפך,
6 ועל המבקש להוכיח בצורה משכנעת כי "הניח את חרבו", זנח את פעילות החרם, וכי אין
7 בכוונתו לנצל את שהותו בישראל כדי לחתור תחתיה (ראו בפסקה 12 לפסק דינו של כב'
8 השופט הנדל).

9
10 פעילות החרם של העותר במהלך שהייתו בישראל
11 52. בחינת מעשיו והתבטאויותיו של העותר מובילה למסקנה כי לא זו בלבד שלא הוכיח
12 כי זנח את פעילותו לקריאה לחרם על ישראל, כפי שצויין בעניין אלקאסס, אלא כי אותה
13 אג'נדה ברורה מצידו התומכת בחרם נגד ישראל, נשקפת ממעשיו ומהתבטאויותיו של
14 העותר גם מאז נכנס אל הארץ באשרה, כך שהחשש מניצול השהות בארץ לעידוד פעילות
15 חרם התממש הלכה למעשה. יתרה מכך, אף במהלך הדיון שנערך בפניי ביום 11.3.2019,
16 כאשר התבקש העותר להשיב לשאלת בית המשפט נכון הוא להצהיר דברים דומים לאלו
17 שנאמרו בפי הגב' אלקאסס, בדבר אי קריאה לחרם והתחייבות שלא לקרוא לחרם או
18 תשתתף בפעילות BDS בארץ, נמנע העותר מלהשיב על כך בחיוב, תוך שבא-כוחו טוען כי
19 אין מקום לבחון את דעותיו האישיות של העותר. בכל הכבוד, אין בידי לקבל את טענתו
20 של העותר, שהרי לא נשאל הוא לעניין דעותיו האישיות בחלל הריק, אלא התבקש להתייחס
21 לפעילות חרם ולדעתו בענין על רקע התנהלותו עד כה, וברוח מה שנאמר ענין אלקאסס,
22 הוצע לעותר לשכנע, ולו בהצהרה גרידא, כי זונח הוא את קריאותיו לחרם כפי עובר למועד
23 הדיון. העותר נמנע מכך, ונמנע מלהתחייב לחדול מלקרוא לחרם על ישראל בעת שישהה
24 בה מכוח אשרה. כלומר, בשונה מעניין אלקאסס, בעניינו של העותר ברי כי הוא לא הותיר
25 הוא את פעילותו לקידום החרם על ישראל מאחור, עת נכנס לתחומי מדינת ישראל.

26
27 53. מעשיו של העותר מאז כניסתו לישראל, משקפים את העובדה שהוא ממשיך את
28 פעילותו לקידום פומבי של חרם על ישראל, אם כי עתה לא בבימות כנסים ופאנלים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

באוניברסיטאות, אלא באמצעות הפצת קריאותיו לקידום החרם בעיקר באמצעות חשבון הטוויטר שלו וכן באמצעים אחרים.

54. כך למשל, כאמור, כאמור, נטל העותר חלק בפעילות להוצאת קבוצות כדורגל ישראליות מהתאחדות הכדורגל העולמית ואף נסע לבחריין לצורך כך, העותר עודד משיכת השקעות מבנקים בישראל והתבטא מספר רב של פעמים בחשבון הטוויטר שלו בתמיכה להחלטת חברת Airbnb להסיר מרשימותיה נכסים המצויים שטחי איו"ש.

55. אשר לטענה כי הפעילות ביחס להתאחדות העולמית לכדורגל איננה פעילות חרם, משום שבמרכז טענה כנגד משחקי כדורגל בשטחי התנחלויות, משום שאינם פתוחים לאוכלוסיה המקומית, ולא דרישה לחרם כנגד מדינת ישראל כשלעצמה – אינני מקבלת טענה זו, והמלאכותיות שבה בולטת לאור עמדותיו העיקביות של העותר בתמיכה לפעילות חרם גורפת כלפי מדינת ישראל. ואכן, בציוץ שצוטט מפיו של העותר בטוויטר, לא התייחס הוא לנגישות אוכלוסיה מקומית למשחקי כדורגל, אלא לקיומם של משחקי כדורגל "בהתנחלויות הלא חוקיות", כדבריו.

כך גם באשר לפרסומים בענין Airbnb. אלו אינם כוללים התייחסות להסרת נכס כזה או אחרת מפרסומי Airbnb בשל טענה לפגיעה ספציפית בזכויות בשל מיקומו של אותו נכס, או אי נגישות הנכס בהינתן מקומו לאוכלוסיה המקומית. אלא כפי שעלה בדיון ואף עולה מפרסומיו של העותר בטוויטר, מדובר בהסרה גורפת של נכסים ישראלים באזור, אף אם ממוקמים הם בקרקע בפרטית שאין טוען לבעלות בה, בשל עצם נוכחותם באזור, ולא רק בשל העדר נגישות כנטען לאוכלוסיה המקומית. ניתן לראות זאת בצורה ברורה מדברי העותר בציוץ מיום 27.11.2018 כפי שהובא לעיל:

"Why Israeli settlement' not elsewhere? They're uniquely (1) illegal' (2) built on land unlawfully seized' (3) linked to serious right abuse & (4) bar local

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

community (Palestinians). @airbnb acted to end
complicity in this & meets it's legal duties".

כלומר, ההתייחסות היא גורפת לישובים ישראליים באיו"ש. ההנמקה הנוגעת להדרת
אוכלוסיה מקומית מופיעה כרביעית שמבין ארבע הנמקות, שכולן גם יחד מתייחסות אל
כלל הישובים הישראליים באזור, ולא אל מקרים קונקרטיים בעלי מאפיינים יחודיים של
פגיעה בזכויות אדם.

56. הגדרת "חרם על מדינת ישראל" בסעיף 1 לחוק ככזה כוללת גם חרם על "אזור הנמצא
בשליטתה". כלומר, החוק אוסר גם על חרם על איו"ש. חוקתיות הגדרה זו אושרה אף היא
בענין אבנרי, ולמעשה, כפי שהבהיר כב' השופט רובינשטיין בפסק דינו שם, הכוונה
המרכזית בחוק לא הייתה בשלב הנוכחי להגן על עסקים בתל אביב וגם לא על הנגב או
הגליל, אלא על החרמת עסקים בהתיישבות באיזור יהודה ושומרון, שאכן סובלים כלכלית
מאלה הקוראים להחרימם, מבית ומחוץ (פסקה ב' לפסק הדין של רובינשטיין).

57. אשר על כן, בהתאם להלכה שנקבעה בעניין אבנרי, התבטאויותיו של העותר לעידוד
ותמיכה בהחרמת עסקים ומפעלים בשטחי יהודה ושומרון כפי שנעשתה בשנים האחרונות
גם היא בגדר פעילות לעידוד חרם כהגדרתה בחוק.

58. אמנם, לטענת הארגון מדובר בפעילות שנעשתה במסגרת מדיניותו כפי שהתוותה
לעותר, ואמנם הארגון לא הוגדר בידי המשרד לנושאים אסטרטגיים והסברה כ"ארגון
חרם". אולם אינני סבורה שיש בכך כדי לנתק בין הפעילות שנעשתה בידי העותר לבינו,
ואינני סבורה כי פעילות במסגרת הארגון מקנה לעותר חסינות ומשנה את טיב פעילותו
כפעילות לעידוד חרם.

59. על פי התבחינים שנקבעו בידי צוות בין משרדי, ארגון יוגדר לצורך החוק כ"ארגון
חרם" שעה שעוסק הוא בפעילות חרם באופן "אקטיבי, רציף ומתמשך". כאמור בכתב
התשובה, אכן הארגון דנן איננו מוגדר כ"ארגון חרם", אף שבפועל מעת לעת קורא הוא

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 2875808-13
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

לפעולות חרם פסולות, וזאת בהינתן פעילויות רבות אחרות בהן שמקיים הארגון. נוכח כך, משפועל העותר, ולו במסגרת הארגון, ומעודד פעילות חרם, בהמשך לפעילותו הקודמת בתחום כמתואר לעיל, נותר הוא "פעיל מרכזי" בתחום החרם. נוכח כך ובהתאם לתבחינים מוסמך המשיב למנוע את כניסתו לישראל. הכנסתה של הפעילות תחת כנפי הארגון איננה מכשירה את הדברים.

60. בעניינו, הפעילות בה נטל העותר חלק בתקופת שהותו בישראל - בעניין פיפ"א, בעניין Airbnb ובעניין booking.com היא אכן פעילות מובהקת לעידוד חרם, כמשמעו בחוק. בפעילות זו נטל העותר חלק פעיל, וקרא להרחבתה וביסוסה. זיקתו של העותר לארגון, איננה מקנה לעותר חסינות ואיננה מנתקת מן העותר ממעשים שהוא עושה במו ידיו, אף אם הארגון מברך עליהם ומקבלם כמעשים שנעשו בשמו. הלכה למעשה נעשים המעשים בידי העותר עצמו, כהמשך לפעילות חרם בה תמך ופעל בעבר, ואין בקשירת הדברים לארגון כדי לנתק את הקשר בין העותר לבין מעשיו.

61. למעשה, טיעונו של העותר לחסינות מכוח פעילותו בשם הארגון דומה למי שמנסה להרים עצמו בציציות ראשו. הלכה למעשה ניתן לטעון כי במידה רבה כי העותר משתמש בארגון כקרדום לחפור בו, על מנת לעשות שימוש במעמדו בארגון להפצה של אידאולוגיית חרם בה הוא תומך מזה שנים, ועתה כנציג רשמי של הארגון בפועל בישראל, באופן שעשוי אף להעצים את משקל דבריו. טענת העותר כי הוא אך ורק מייצג את עמדת הארגון אינה אלא ניסיון להסתתר מאחורי אצטלת הארגון ו"להלבין" באמצעותו את פעילות העותר לעידוד חרם שנעשתה גם קודם להשתלבותו של העותר בארגון, תוך הסתמכות על החלטתה של מדינת ישראל לאפשר לארגון להוסיף ולפעול בישראל על רקע פעילויות אחרות שמבצע הארגון, כך שפעילות חרם איננה מרכיב עיקרי בפעילותו.

בהקשר זה יודגש כי אין מדובר בפקיד זוטא בארגון, המיישם באופן טכני את מדיניות הארגון, אלא בנציגו הבכיר של הארגון בישראל, אשר מטבע הדברים גם אמור הוא להוביל ולהכווין הפעילות ומטבע הדברים אף צפוי שיטביע את חותמו האישי על הפעילות. לא בכדי מציין הארגון כי מדובר באדם שנבחר לתפקיד מבין מועמדים רבים. בהתאם, אף אם הארגון מעניק לפעילות העותר בארץ את חסותו, אין בכך כדי לנתק את העשייה מן העושה,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

1 ואין בכך כדי להכשיר את המשך פעילותו של העותר לעידוד חרם גם לאחר כניסתו
2 לישראל, רק מן הטעם שהארגון מציין כי הדברים נעשים בהתאם למדיניותו.

3
4 באותו אופן אין לקבל את טענת העותר כי קריאותיו לחרם על ישראל בחשבון הטוויטר
5 שלו הן מטעם הארגון, ולכן אינן מקימות טענה כנגדו אישית.

6
7 בהקשר זה הפנה לסימון כחול בסמוך לשמו בחשבון, המעיד, לטענתו, שאין מדובר
8 בחשבון טוויטר אישי. אין לקבל את טענה זו. העובדה שישנו סימון כחול בחשבוןנו של
9 העותר המאשר כי המדובר בחשבון בעל עניין ציבורי, אינה מאשרת את טענת העותר כי
10 זהו חשבון הטוויטר של הארגון. העותר פתח את החשבון עוד בשנת 2011, הרבה לפני
11 שהצטרף לארגון, והתבטא אז, כמו גם היום, בדברי תמיכה ועידוד להחרמת פעילות עם
12 מדינת ישראל על גווניה השונים. גם אם רתם הוא עתה את החשבון לצרכי הארגון, כטענתו,
13 בפועל, זהו חשבון שהעותר פתח, לעותר אין חשבון אחר, הוא אשר פועל בו, והוא האחראי
14 למתרחש בו. המטריה הארגון הפרושה על פעילותו של העותר איננה מקנה לו חסינות
15 ואיננה משנה את אופייה של פעילותו. משמדובר בפעילות חרם הנעשית בידי העותר
16 בהמשך לפעילויות קודמות לעידוד חרם לאורך השנים, רשאי שר הפנים למנוע את שהיית
17 העותר בארץ, אף אם פעילות הארגון בכללותה איננה מוגדרת בידי מדינת ישראל כפעילות
18 של ארגון חרם.

19
20 61. נוכח כך אף נדחת טענת העותרים כי החלטת המשיב שלא ליתן לעותר אשרה נגועה
21 בשיקול זר, ולמעשה תכליתה הכשלת פעילות הארגון בארץ ובאזור. מדובר בארגון הפועל
22 בארץ מזה שנים רבות, תוך שלדבריו שלו הונפקו לטובתו אשרות עבודה. בנוסף המשיבים
23 הבהירו כי אם תוגש בקשה להעסקת תושב חוץ אחר עבור הארגון כמומחה עתה, הבקשה
24 תיבחן לגופה ואף תינתן לה עדיפות לאור הנסיבות, כך שהיא תטופל במהירות. אכן, נוכח
25 פעילותו העיקרית של העותר לעידוד חרם על ישראל, יימנע מן הארגון מלהעסיק את
26 העותר כנציגה הבכיר בישראל. אלא שהדלת פתוחה בפניו להעסקת אנשים אחרים בתפקיד
27 זה, לרבות אנשים שאינם מצדדים במדיניות הישראלית בנושאים שונים, ואף מבקרים אותה
28 חריפות, ובלבד שלא יהיו פעילי חרם עיקביים כדוגמת העותר.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

62. להשלמת התמונה יוער: לאור עמדתה של המדינה כי הארגון דנן איננו ארגון חרם כך שיש לאפשר את פעילותו בישראל, עשויה בעתיד להתעורר השאלה הבאה: מה יהא דינו של מנהל עתידי בארגון, תושב זר, שאיננו פעיל חרם מרכזי, אם יפעל הוא בארץ בשם הארגון ויבצע בשמו פעילות חרם, אף שאיננה עיקר פעילות הארגון. האם פעילות זו תביא לשלילת אשרתו? האם שלילה מעין זו מהווה הכשלה פסולה של ארגון שמדינת ישראל מצהירה כי היא מאפשרת את פעילותו בישראל? מדובר בשאלה הראויה לעיון. אלא שלא זו השאלה במקרה דנן. כאן מדובר בעותר שהיה פעיל חרם מרכזי במשך שנים. משאדם זה מבקש אישור שהיה בארץ, באופן שיאפשר לו לנצל את שהותו בארץ לשם עידוד חרם בין אם במסגרת הארגון ובין אם מחוצה לו, רשאי שר הפנים למנוע את כניסתו בגדרי סמכותו כאמור בחוק, ועל הארגון לאתר מומחה מתאים אחר שיפעל בארץ מטעמו, כזה שאינו נושא עימו פעילות מתמידה לעידוד חרם.

63. אשר לטענה כי מדובר בשלילת רישיון ובשינוי מצב לאחר הסתמכות – הלכה למעשה, לא נראה כלל כי אלו פני הדברים. חשוב לזכור כי העותר מיצה את מלוא תקופת רישיון הישיבה שניתן לו ואף למעלה מכך. בשלב הנוכחי הדיון מתמזה בשאלת הארכת רישיון שפקע זה מכבר, ולא בשלילת רישיון, שהרי האשרה דנן נבחנת על ידי שר הפנים כל שנה מחדש (ראו והשוו פסקה 17 לפסק דינו של כבוד השופט הנדל). הלכת אלקאטס הדגישה את סמכותו של שר הפנים לבטל רישיון ישיבה שניתן או שלא להעניקו, והבהירה כי מתן רישיון ישיבה מצד שר הפנים אינו מעניק Carte blanche (צ'ק פתוח) לבעל רישיון הישיבה. כך, אם יוכח כי זה שב לסורו וניצל את שהותו בישראל לקידום פעולות החרם, החלטת שר הפנים לבטל או לא להאריך את רישיון הישיבה תהא לגיטימית ואף ברורה מאליה (ראו פסקה 18 לפסק דינו של כב' השופט הנדל). ההיתרים שניתנו לעותר בזמנו ניתנו, כאמור, בסמוך מאוד לתחילת תוקפו של התיקון לחוק הכניסה לישראל, והמדיניות בעניין זה התגבשה והשתכללה במשך התקופה, באופן המצדיק שקילת עניינו של העותר כיום באור אחר. ואכן, המשיב שב ושקל את עניינו של העותר לאחר שהוגשה עתירה בה נתבע הוא לעשות כך. בעקבות הדברים הובא בפני המשיב מידע רב המקים תשתית מוצקה להחלטת המשיב שלא לחדש את האשרה שניתנה לעותר בעבר. בהקשר זה כיום אף התקיים שינוי נסיבות המחזק את החלטת המשיב, שכן משרד החוץ הסיר את התנגדותו להפעלת הסמכות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

משיקולים מדיניים. נמצא שאף שבעבר אכן ניתנה אשרת עבודה, שינוי העמדה וההימנעות
מהנפקתה עתה איננה פסולה.

64. אשר לפסיקה האמריקנית שהוצגה –מדובר בפסק הדין של בית המשפט העליון
בארה"ב בעניין Claiborne (458 U.S. 886' 907) NAACP v. Claiborne Hardware Co. (1982)), אשר עסק בתביעה שהוגשה נגד ארגון המקדם שוויון זכויות לאנשים ממוצא
אפרו-אמריקני שקרא לחרם על עסקים בבעלות אנשים ממוצא אמריקאי במחוז קליפורן,
מיסיסיפי לנוכח סירוב הרשויות להשוות בין זכויות בעלי העסקים ממוצא אפרו אמריקני.
בית המשפט העליון קבע, כי החרם נהנה מהגנת חופש הביטוי המעוגנת בתיקון הראשון
לחוקה האמריקאית. כן הציגו העותרים פסק דין של בית המשפט הפדרלי באריזונה משנת
2018, אשר קבע כי החוק אשר דורש מכל הקבלנים המתקשרים עם המדינה להתחייב כי
לא יחרימו את ישראל, פוגע בחופש הביטוי. כן צירפו העותרים פסק דין נוסף של בית
המשפט הפדרלי בקנזס משנת 2018, אשר קבע כי החוק המחייב מחנכת בית ספר ציבורי
להצהיר כי לא תחרים את ישראל פוגע בחופש הביטוי שלה.

אינני סבורה כי ניתן להקיש מהדברים שנפסקו שם לענייננו. ראשית, כפי שקבע בית
המשפט העליון בהלכת אבנרי, שימוש במשפט המשווה בענייננו - כבכל עניין - יש
לעשותו ברגישות ובזהירות, תוך בירור מעמיק אם הסדרי משפט הנוהגים במדינה זו או
אחרת תואמים הם לחוק בישראל ולמציאות החיים שאנו מתמודדים עמה" (ראו גם דברי
המשנה לנשיא מ' חשין בבג"ץ 7052/03 עדאללה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט
הערבי בישראל נ' שר הפנים, פ"ד סא (2) 202, 419 (2006)). ההבדל במקור הזכות לחופש
הביטוי, אשר באמריקה טמון בחוקה האמריקאית ובישראל הינו זכות הנגזרת מחוק יסוד
כבוד האדם וחירותו, הוא זה שמביא לכך שהיחס לחופש הביטוי בכלל, וחופש הביטוי
הפוליטי בפרט, בארצות-הברית ובמדינת ישראל אינו זהה, ונוסחאות האיוון הן שונות (א'
ברק, פרשנות חוקתית, בעמ' 236). על כן, כפי שנקבע בהלכת אבנרי, אין מקום "לקלוט"
את המשפט של ארצות הברית על קרבו ועל כרעיו בסוגיות הנדונות כאן (פסקה 4 לפסק
דינו של השופט עמית; פסקה ב' לפסק דינו של כב' השופט רובינשטיין). כך או אחרת,
סבורה אני כי החרם בו מדובר כאן שונה במהות מזה אליו התייחסו פסקי הדין אליהם
הופנית, שכן שונה הוא חרם צרכני פנים מדינתי שבבסיסו עניינו טענת אפליה, וחרם הנוגע

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'

למדינה אחרת, מחרם פוליטי-מדיני מטעם גורמים חוץ מדינתיים המבקשים לערער את
יסודות קיומה של אותה מדינה בה מדובר.

לסיכום

65. ההלכה הפסוקה קבעה, כי קריאה פומבית להטיל חרם על אדם רק בשל זיקתו למדינת
ישראל פוגעת בגרעין הקשה של כבוד האדם, בשל השימוש בו כאמצעי להשגת מטרה
פוליטית. הקוראים לחרם על מדינת ישראל מכוונים חיציהם נגדה, אולם האינדיבידואלים
החיים בתוכה הם שמשלמים את מחיר החרם והם משמשים כאמצעי בלבד להשגת מטרתם
של הקוראים לחרם. בכך יש פגיעה קשה בכבודם של מושאי החרם והם גם מופלים לרעה
על לא עוול בכפם. בענייננו, הוכח כי העותר ממשיך לקרוא באופן פומבי לחרם נגד מדינת
ישראל או חלקים מתוכה, ובאותה נשימה מבקש הוא כי תפתח היא שעריה בפניו. על יסוד
מכלול השיקולים המפורטים לעיל, אני מוצאת כי החלטת שר הפנים שלא לאפשר זאת
לעותר היא החלטה סבירה בנסיבות העניין ואיננה מצדיקה התערבות.

בהתאם נדחית העתירה, ועל העותר לעזוב את ישראל עד ליום 1.5.19. בנוסף, לבקשת ב"כ
העותר בענין מורה אני כי אם תוך תקופה זותוגש בקשה רשות לערער ועימה בקשה צו
ביניים, אזיי יהא על העותר לעזוב את ישראל רק לאחר ההכרעה בבקשה לצו ביניים ובכפוף
להחלטת בית המשפט העליון.

בנסיבות המקרה לא יחויב העותרים בהוצאות.

ניתן היום, י"א ניסן תשע"ט, 16 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.

תמר בוז רפפורט, שופטת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

16 אפריל 2019

**עת"מ 36759-05-18 Human Rights Watch-תאגיד ללא מטרות רווח מס 13-2875808
ואח' נ' שר הפנים - אריה דרעי ואח'**

- 1
- 2
- 3
- 4